

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-91-4-3>

АКТУАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Манчул Б. В.

*кандидат філософських наук
викладач кафедри психології та філософії
Буковинського державного медичного університету
м. Чернівці, Україна*

Актуальність аналізу комунікативних аспектів сучасних міждисциплінарних досліджень зумовлена декількома важливими чинниками.

По-перше, це новітні тенденції розвитку філософії та методології науки, в структурі якої проблематика міждисциплінарної комунікації в останні десятиліття посідає чільне місце. Зазвичай прихильники міждисциплінарного підходу вважають, що традиційні дисципліни неспроможні розв'язувати нагальні проблеми, оскільки є занадто диференційованими й тому маргінальними у своїх дослідженнях.

По-друге, йдеться про дискусії з приводу визначення самого поняття міждисциплінарності. В широкому розумінні воно означає загальну назву різноманітних форм інтеграції дисциплінарного наукового знання (крос-, полі, трансдисциплінарність тощо), тоді як у вузькому значенні міждисциплінарність – це поєднання методів двох або більше дисциплін у єдиний дослідницький проект аж до можливості виникнення нової дисципліни (біохімія, соціальна психологія тощо).

По-третє, набуває поширення переконання, що цей підхід потребує ширшої методології, хоча й досі незрозуміло, якою вона повинна бути. Крім того, досить часто в бік учених-міждисциплінарників лунають звинувачення у дилетантстві.

По-четверте, міждисциплінарність нерозривно пов'язана з дисциплінарністю. Нагальною проблемою стала відсутність єдиної термінології у сфері міждисциплінарного дискурсу, тому зазвичай використовується вузько-дисциплінарна мова, яка не завжди може відобразити суть означеного дослідження.

По-п'яте, зміщення в бік міждисциплінарних підходів в отриманні нового знання може змінити наукову парадигму, тому роль філософії та методології науки зростає. З'являються такі нові поняття, як «міждисциплінарний спеціаліст», «міждисциплінарна команда», «міждисциплінарна спільнота» тощо, в осмисленні яких комунікативні параметри міждисциплінарності набувають вирішального значення [3].

По-шосте, міждисциплінарний підхід не завжди враховує той факт, що знання, створене в різних парадигмах, може бути несумірним.

Історично міждисциплінарні процеси у сфері гуманітарно-наукового знання мали на меті узагальнити постійно зростаючий обсяг знань, тому простежується еволюція від методологічного плюралізму до спроби побудови міждисциплінарної методології [2]. Відсутність єдиної міждисциплінарної методології гуманітарно-наукового знання спонукала до розробки такої системи методів, які у свою чергу призвели до уточнення понять «пізнання», «розуміння», «тлумачення», «істина» тощо.

Незважаючи на стрімке зростання міждисциплінарного складника в отриманні нового знання, дисциплінарна структура науки залишається домінантною, тому виникає потреба у створенні «комунікативних мостів» між цими двома підходами. Комунікативний поворот став одним із чинників формування міждисциплінарного гуманітарно-наукового дискурсу. Перехід до проблемно-орієнтованих наукових стратегій призвів до акцентуації уваги вчених на плюралізмі підходів, діалогічності мислення та комунікативних практиках. Водночас переосмислюється феномен наукового консенсусу. Специфічні риси міждисциплінарних комунікацій у постнекласичній науці розкривають ціннісну релевантність наукового знання. Акцент робиться на синергетичному розумінні розвитку науки і культури. Гуманітарні науки зосереджуються на розумінні, цінностях, сенсі людського життя (пережитому досвіді) [1]. Тому міждисциплінарна комунікація – підґрунтя й один із ефективних засобів створення моделі науки, яка враховує людиномірність і полілогічність пізнання.

Література:

1. Bhaskar R., Denermark B., Price L. *Interdisciplinarity and Wellbeing: A Critical General Theory of Interdisciplinarity*. Taylor & Francis, 2017. 174 p.
2. Epstein M. *The Transformative Humanities: A Manifesto*. N. Y, 2012. 272 p.
3. Olteanu A., Stables A., Borțun D. *Meanings & Co. : the Interdisciplinarity of Communication, Semiotics and Multimodality*. Springer, 2019. 270 p.